

Negenmannekewandeling

Vertrekpunt: het Wildersportcomplex, Sportlaan te Sint-Pieters-Leeuw.
Afstand: 7,2 km. Het pad is niet geschikt voor rolstoelen en kinderwagens.
In het regenseizoen is waterdicht schoeisel vereist.

Wat beperkte historische en geografische achtergrond

We staan hier op het laagste punt van de vallei waar de Zuunbeek in de Zenne vloeit. De Zuun stroomt 7.800 m door onze gemeente in de voornaamste hydrografische kom op ons grondgebied.

Omstreeks 1251 verlieten de **zusters Bernardienen** Pepingen en vestigden zich aan de Zuunbeek op 10 bunder (10 ha) land die Godfried van Leuven hen geschonken had. Het convent kreeg de naam *Op-Bijgaarden*. Het bisdom Kamerrijk legde de regel van Benedictus op. De nonnen draineerden de moerassige gronden en maakten er vruchtbare velden van. Het nederige klooster groeide mettertijd uit tot een indrukwekkende priorij. Later wijzigde de naam in **Cleynen Bijgaerden** als tegenhanger van het klooster te Groot-Bijgaarden. Op 1 september 1796 -tijdens de Franse Revolutie- werden de zusters op straat gezet en werd het klooster te koop gesteld. In 1800 kocht de Brusselse stoker **Guillaume Wittouck** het domein met 100 ha. De familie Wittouck ging een belangrijke rol vervullen in de gemeente. Drie generaties droegen samen 58 jaar lang de burgemeesterssjerp. Hun bedrijven stelden ongeveer alle beschikbare krachten uit Zuun en het Negenmanneke tewerk. Jacques Wittouck maakte schulden en zijn eigendom werd verkocht. Dit feit lag aan de basis van de ontwikkeling van het Negenmanneke zoals wij het kennen. Zo kocht het aartsbisdom Mechelen een perceel grond waarop pastoor Vendelmans de Sint-Stevenskerk, de parochieschool en het parochiecentrum bouwde.

De wandeling zelf

De wandeling vertrekt aan het Wildersportcomplex. Het gemeentebestuur liet de intercommunale Haviland het Wildersportcomplex bouwen en nam het over op 22 december 1975.

We volgen de Zuun stroomopwaarts. We steken de brug over en houden halt tussen de gebouwen vooraan in de **Klein-Bijgaardenstraat**. De **Congregatie van Scheut** kocht het kasteel met hof en park (6 ha) in 1941. Het noviciaat startte omwille van de oorlog pas in 1942. 29 jaar later verhuisden de studenten naar Kortrijk en werd het verblijf als rustoord ingericht.

We lopen de straat door, bereiken de **Albert Van Cotthemstraat** en wandelen naar links. De straat is genoemd naar één van de eerste piloten van het Belgische leger. Hij werd olympisch kampioen luchtacrobatie in 1920 te Antwerpen en werd meerdere keren gedecoreerd. We volgen de **Slesbroekstraat** (= moeras van de familie Leers of Lerz) na het kruispunt. Rechts naast het huis met nr 70 staat het kapelletje van Sint-Rochus, opgericht na één van de vele pestepidemieën die het Land van Leeuw vroeger teisterden.

We slaan links de **Spaanse Weg** in tot de Zuunbeek en volgen rechts het wandelpad stroomopwaarts tot de **wachtkom**. Deze werd door het gemeentebestuur aangelegd in de jaren 70 als onderdeel van een globaal plan om wateroverlast in het Negenmanneke te voorkomen. In 2005 beëindigde Aquafin de aanleg van een moerriool langs de beek om het

rioolwater op te vangen. Het verval is zo laag dat op regelmatige afstand pompstations nodig zijn.

We volgen het pad rondom de kom en gaan verder naar de **Camille Leunensstraat**. Indien u deze wandeling met 3 km wil verlengen, gaat u rechtdoor en volgt de wijzers van de Zuunwandeling.

We wandelen rechts de **Petrus Huysegomstraat** in. Na 200 m valt onze wandeling opnieuw samen met de Zuunwandeling. We klimmen 300 m en slaan rechts de **Leeuwerikstraat** in. We wandelen door een holle weg. De mens sjouwde eeuwenlang naar zijn akker. Bij regen spoelde het water over het hellend pad en nam de losse delen mee. Zo ging de weg steeds dieper liggen en de natuur veroverde de flanken: de holle weg was geboren.

We komen boven in het open veld en hebben een panoramisch zicht op (van links naar rechts): Vorst, de koeltoren van de elektriciteitscentrale van Drogenbos, Beersel, het Provinciaal Domein van Huizingen tegen de Bruine Put, Buizingen en het Hallerbos. We bereiken de **Brusselbaan**, die we oversteken, en volgen de **Moeshoverniersstraat**.

Dit straatje gaat over in een hobbelig pad dat we blijven volgen. Links van ons zien we de **Bezestraat** kronkelen. Dit is één van de oudste straten van het Negenmanneke. In het begin van de 20ste eeuw kwamen zich hier groentetelers vestigen die de opbrengst van hun arbeid met hun Brabants trekpaard naar de markt in Brussel voerden. Hier lag dus een deel van de voorraadschuur van de Brusselaars. Slechts enkele groenteboeren werden opgevolgd door hun zonen en kleinzonen.

Ongemerkt komen we in de **Reysveldweg**. Vooral eer we opnieuw asfalt onder de voeten krijgen, draaien we ons om en zien de **watertoren** aan de horizon. Het gemeentebestuur liet de toren voor de fusie bouwen om de watervoorziening van de Rink, Zuun en Negenmanneke te verzorgen. Als locatie werd één van de hoogste punten van de gemeente gekozen: 54 m. De toren zelf is 37 m hoog en was in gebruik van 1938 tot 1955. Hij werd verkocht en is nu ingericht als privé-woning.

We draaien links de **Bezestraat** in, steken over en nemen het smalle wandelpad achter woning nr 106. We draaien mee en komen uit aan de brug over de Vogelzangbeek, die hier op de grens van Sint-Pieters-Leeuw en Anderlecht vloeit, tussen Vlaams-Brabant en Brussel. Ooit was dit de grens tussen het gebied van de hertogen van Brabant en het Land van Gaasbeek.

We steken de brug over en slaan 80 m verder het **natuurgebied de Vogelzangbeekvallei** in. We lopen dit natuurreservaat door en volgen de gemaaide weg rechts, langs de beek. Halverwege is er een rietvijver. Als je stil bent, kun je een reiger verrassen. Voorbij de vijver blijven we de beek rechts volgen en komen uit aan de poort die de toegang tot de **Bergensesteenweg** afsluit. Deze steenweg is de belangrijkste verkeersader die de hele gemeente doorkruist. Deze weg die Brussel met Halle, Henegouwen en Parijs verbindt, werd in 1708 aangelegd over een oud tracé. We gaan de brug over en zijn opnieuw in Vlaams-Brabant. Op deze plaats heeft ooit een tolgang gestaan. De machtige heren van Aa hadden de onhebbelijke gewoonte elke reiziger die hun grondgebied doorkruiste, een cijns te doen betalen. Het tarief was een koperen **munstuk van 9 mijten** dat alleen in het Brabantse Land gangbaar was. Op het stuk was een ventje afgebeeld. In de volksmond werd het weldra **Negenmanneke** genoemd. De humoristische benaming werd overgedragen op de wijk.

50 m verder nemen we de **Brusselbaan** die we volgen tot aan het Koning Albertplein. We steken de Bezemstraat en de Brusselbaan over en dalen de **Frans Demolstraat** af. We lopen recht op de speelplaats van de **parochieschool Sint-Steven**. We wandelen de **Gustave Gibonstraat** in naar rechts. Op het einde van het gebouw staat de getrapte gevel van de **kapel** die pastoor **Leo Vendelmans** bouwde. Ze werd ingewijd op kerstdag 1931. Pastoor Vendelmans was tegelijk kapelaan, bouwheer, architect en metser. Virginie Michiels, zijn huishoudster, goot de bouwstenen met behulp van houten vormen. De priester bezielde de parochie die afhing van de kerk van Zuun tot 1935. Hij bouwde reeds in 1934 de eerste kleuterklassen in het verlengde van de kapel (nu chirolokalen). De Zusters van de H. Antonius van Padua bekommerden zich van in het begin om het onderwijs.

We gaan rechts van de kapel het wegje in dat ons naar de **Gaston Deruyverstraat** leidt en gaan vervolgens links richting **Weerstandspaleis**. We staan voor de **Sint-Stevenskerk**. De pastoor-bouwer begon met de funderingen in 1938. De kerk werd ingewijd in 1942. In een nis rechts in de voorgevel staat een beeld van de patroonheilige Sint-Steven. Dit is een exacte kopie van het houten beeld in het zijaltaar van de kerk.

We slaan rechts de **Pastoor Vendelmansstraat** in. Op het einde steken we de **Albert Van Cotthemstraat** over en volgen de Zuun langs de **Sportlaan**. In de woningen aan de achterzijde van de parking woonden ooit de hoeveknechten van de familie Wittouck. En zo komt ons vertrekpunt weer in zicht.

V.U.: gemeente Sint-Pieters-Leeuw, dienst Toerisme